

Natuur rond het Markdal

Info: 06-40007219

Blauwalg

‘Zwemmen? Durf je dat in de Galderse Meren?’ vroeg mijn gesprekspartner deze zomer. ‘Ja, waarom niet?’ ‘Blauwalg?’ ‘Oh ja, niet aan gedacht’ antwoordde ik. De zwemwijzer bood gelukkig snel soelaas. Bij de Galderse Meren was geen blauwalg geconstateerd, maar, zo bleek, in bijna alle andere zwemplassen in de regio deed het probleem zich wel degelijk voor.

Zelfs in het riviertje de Mark. Dat zette me aan het denken. Wat was eigenlijk blauwalg? Wat is het probleem? Hoe ontstaat het? Hoe lossen we het op?

Wat zijn blauwalgen: Om met de eerste vraag te beginnen: blauwalgen zijn wieren die geëvolueerd zijn tot een soort bacterie. Blauwalgen behoren tot de oudste organismen op aarde. Er wordt geschat dat ze al 3,5 miljard jaar bestaan. Ze waren de eerste organismen in de wereld die zuurstof konden produceren en zo de evolutie van hogere, zuurstof verbruikende soorten leven mogelijk hebben gemaakt. En nog steeds is een belangrijke functie van blauwalgen om stikstof uit de lucht te binden. Blauwalgen, er zijn vele verschillende soorten, leven niet alleen in zoet en zout water maar ook in de grond, op rotsen, op takken en tegen

boomstammen. In de tropen leven ze eveneens op bladeren van planten. Sommige soorten kunnen zeer hoge temperaturen, tot zelfs 75–85 °C, verdragen en leven in heetwaterbronnen. Er zijn ook soorten die samenleven met een bepaalde plant waarbij plant en alg elkaars groei wederzijdse versterken. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de bladholten van varens. En last but not least zijn er soorten die in korstmossen symbiotisch samenleven met schimmels.

**Big Jump 2023 in de Mark: “te water voor proper water” .
Stromend water en stoppen met kunstmest (fosfaat),
voorkomt blauwalg.**

Casarca, mooie eendgans, ontsnapt uit volières

Algenbloei: Blauwalgen vormen dus een zeer interessant en belangrijk organisme op aarde. Echter er zijn ook schaduwkanten. Enkele soorten zijn berucht omdat zij bij een ‘algenbloei’ in de zomer zich massaal vermeerderen en overlast bezorgen. In verband met de gezondheid is zwemmen in gebieden met veel blauwalg af te raden. Ze kunnen namelijk giftige stoffen afscheiden waarvan mensen ziek worden. Deze stoffen komen via de mond het lichaam binnen. Juist daarom is voor kinderen zwemmen in besmet zwemwater gevaarlijk. Maar voor hen niet alleen, ook volwassenen kunnen klachten krijgen die variëren van hoofdpijn, ernstige zwelling van de oogleden, irritatie van slijmvliezen, huidirritatie, misselijkheid, diarree tot koorts. De vergiften kunnen zelfs tot langetermijnschade aan het zenuwstelsel leiden. Om deze reden wordt altijd een zwemverbod ingesteld wanneer ergens blauwalg wordt aangetroffen.

Wat veroorzaakt algenbloei: Algenbloei is vaak een symptoom van vermessing ofwel een teveel aan voedingsstoffen in het water. De optimale groeiomstandigheden voor algenbloei zijn voedselrijk water, een temperatuur tussen de 20 °C en 30 °C, troebelheid en weinig beroering van het water door windluwte en geringe stroming. Het is duidelijk dat zwemplassen daarom gemakkelijk ten prooi vallen aan algenbloei. Des te verrassender is dat ook het riviertje de Mark ermee te maken kreeg. Kennelijk is sprake van veel vermessing en van onvoldoende doorstroming!

In andere delen van het land is op allerlei manieren gepoogd deze problemen te bestrijden bijvoorbeeld door luchtballonnen in het water blazen. In de haven van het Zeeuwse Tholen is geprobeerd algenbloei tegen te gaan met behulp van ultrasone trillingen. In Leusden werd jarenlang een soort sproeier gebruikt. De enige effectieve oplossing bleek echter het verminderen van de fosfaatbelasting ofwel minder mestuitspoeling. Het goede nieuws voor de Mark is dat daaraan met de herinrichting gewerkt wordt door de transitie in de landbouw en omvorming naar natuur in het dal. Maar ook in België zal dit onderwerp op de agenda moeten worden gezet. Uiteindelijk zullen minder stuwen en meer meandering ook een sneller stromend riviertje opleveren. Als dat allemaal is gelukt dan behoort algenbloei in de Mark tot de verledentijd.

Dorine Verheijden, bestuurslid Natuur en Milieuvereniging Markkant Breda

Markandalletjes

- * Écht zomer, maar steeds vroeger donker, met krimpende maan en in westen dalende zomerdriehoek.
- * “Lef met advocatenbef” was klimaatactie van Natuurpunt Markvallei voor stadhuis Hoogstraten. Met potten en pannen geroffel oproep tot maatregelen! Dat werd gehoord!
- * Zeistournooi ‘vettige zeis’ in Wortel ‘op scherp van de snede’ groot succes. Is milieuvriendelijkste maaitechniek. Internationale allure door Groningse deel- en meename van veel prijzen... Zonnige ambiance met honderden deelnemers en bezoekers. Voor herhaling rijp!
- * ‘Straatmadelieven in de herfst’. Dorpsplantenwandeling Teteringen met vele biotopen en plantensoorten in straten, berm, plantsoenen. Samen met Stadsplanten, KNNV. Zondag 8 okt. 13u30-15u30. Aanmelden IVN Mark&Donge.
- * Bleeke Heide: grote Zilverreiger, tien Lepelaars, dertig Wulpen (Huub Don). Casarca ‘eendgans’ (Romein van Buren, Jan&Jeanne Vriens&vanDommelen). Merkske: Pimpel-, Staartmees, Boomklever, - kruiper, Veldleeuwerik, Goudhaan: allemaal mooie zangvogels (Ted Overmeer). Markdal: Aalscholver, Roodborst (Nico_natuur).

Zeistournooi Wortel Kolonie: gezellig natuur vakmanschap. Foto Wim Verschraegen